

Bijlage 1

Samenwerkingsplan Regionale Kenniswerkplaats Jeugd - SAMEN

I MISSIE

Met de *Regionale Kenniswerkplaats Jeugd SAMEN* willen we bijdragen aan het gezond en veilig opgroeien van de jeugd in de regio's Haaglanden, Holland Rijnland en Midden Holland. Dat doen we door vanuit de bestaande brede netwerksamenwerking van de Academische werkplaats SAMEN de duurzame leerstructuur door te ontwikkelen voor verbetering van de uitvoerings- en opleidingspraktijk van de zorg voor de jeugd. Met gezinnen en vanuit de dagelijkse uitvoerings-, kennis- en opleidingspraktijk benutten we bestaande kennis, ontwikkelen we nieuwe kennis en verspreiden en implementeren deze. Deze kennis bevordert domein overstijgende samenwerking en draagt bij aan de opleiding van (aanstaande) professionals.

II VISIE

Met SAMEN versterken we onze gegroeide leerstructuur tussen de partners vanuit beleid, onderzoek, opleiding en praktijk van het kennis- en innovatienetwerk SAMEN. Dat doen we door intensivering van de rol van ervaringsdeskundige ouders, jeugdigen en gemeenten, en we breiden de samenwerking uit met regionale netwerken uit het sociaal domein alsmede met landelijke initiatieven.

Problemen van jongeren staan immers zelden op zichzelf en hebben vaak hun oorsprong en oplossing in gezins- of omgevingsfactoren. Uitgangspunten voor de leerstructuur zijn investeren in een sociale omgeving waar opvoedproblemen als 'normaal' worden gezien; waar ouders, jongeren en sociale omgeving elkaar in alledaagse vraagstukken helpen; en waar integrale professionele zorg voor de jeugd beschikbaar is, indien de beperkte draagkracht (leden) van het gezinssysteem of de ernst van de problemen dit nodig maken.

De wensen en ervaringen van gezinnen zijn het uitgangspunt voor het oplossen van deze issues. Wij zijn ervan overtuigd dat gedragen oplossingen alleen gevonden worden als de stem van gezinnen, beleid, praktijk, Hogescholen en onderzoek actieve bijdragen leveren aan de projecten. Wij richten ons daarbij ook op de issues die in de keten moeten worden opgelost, dat wil zeggen in de samenwerking als de zorg door verschillende partijen geleverd wordt.

III STRATEGIEBEPALING

I. *Doelgroep en diversiteit*

Doelgroep van SAMEN zijn ouders en jeugdigen die op enig moment preventieve ondersteuning of hulp ontvangen bij het opvoeden en opgroeien: van informele zorg, welzijn en jeugdgezondheidszorg tot en met aanbieders van hoog specialistische jeugdhulp. Tabel 1 beschrijft enkele kenmerken van onze doelgroep. Dertien van de 28 gemeenten uit ons werkgebied staan in de top 100 van gemeenten met het hoogste percentage Nederlanders met een migratieachtergrond, variërend van 53% in Den Haag tot 19% in Alphen aan den Rijn.

Bijlage 1: Samenwerkingsplan Regionale Kenniswerkplaats Jeugd - SAMEN

Tabel 1: Enkele kenmerken van de jeugd in de grotere gemeenten van werkgebied SAMEN
(www.allecijfers.nl, 12 december 2019)

	Regio Haaglanden 10 gemeenten 330.000 inwoners < 25 jaar				Regio Holland Rijnland 13 gemeenten 160.000 inwoners < 25 jaar		Regio Midden Holland 5 gemeenten 69.000 inwoners < 25 jaar		
	Delft	Den Haag	Westland	Zoetermeer	Alphen	Leiden	Gouda	Bodegraven	Zuidplas
Groene druk ^a	26%	37%	39%	29%	40%	29%	39%	44%	43%
Eenouder gezin ^a	6%	9%	6%	10%	7%	5%	7%	6%	7%
Kind in gezin uitkering ^b	10%	11%	4%	8%	4%	8%	7%	3%	4%
Jeugdhulp ^c	13%	10%	10%	14%	14%	13%	17%	9%	9%

^a verhouding tussen aantallen 0-20 jarigen en 20-65-jarigen

^b percentage tov huishoudens

^c percentage van de 0-18 jarigen

NETWERK ERVARINGSDESKUNDIGEN

Om het samenwerken met gezinnen binnen SAMEN te faciliteren, hebben we de regionale initiatieven op het gebied van ervaringsdeskundigheid gebundeld in het Netwerk ervaringsdeskundigen.

Momenteel bestaat dit dynamisch netwerk uit zeven cliëntenraden van onze leden en ExpEx. Het vormt de basis van waaruit de verschillende overlegstructuren en ervaringskennis gekoppeld kunnen worden. We bouwen dit netwerk uit wanneer de maatschappelijke vraagstukken daar om vragen zodat we altijd een goede koppeling kunnen maken tussen vraagstuk en ervaringsdeskundigheid.

Vanzelfsprekend vergoeden wij ervaringsdeskundigen en coördinatoren voor hun onkosten. We volgen daarin de landelijke richtlijnen van ExpEx.

In de Leernetwerken werken ouders en jeugdigen mee als volwaardig lid. We zien de Leernetwerken als proeftuin om tot structurele samenwerking met ouders en jeugdigen te komen. Startpunt is een brede inventarisatie onder ouders en jeugdigen van hun wensen wat betreft vorm en wijze van samenwerken. Het komen tot een structurele en gelijkwaardige samenwerking met gezinnen is expliciet belegd bij het coördinatieteam.

II. Doelstelling(en) samenwerking werkplaats

LEERNETWERKEN

Centraal binnen SAMEN staan de Leernetwerken. Een Leernetwerk bestaat uit een kerngroep van actieve medewerkers en een tweede schil belangstellenden. Elke schil bestaat uit minimaal één vertegenwoordiger vanuit beleid, praktijk, wetenschap, Hogescholen en een ervaringsdeskundige ouder en jeugdige. Primair doel van de leernetwerken is het ontwikkelen van best-practices voor maatschappelijke vraagstukken en deze te vertalen naar de opleiding van (toekomstige) professionals,

Bijlage 1: Samenwerkingsplan Regionale Kenniswerkplaats Jeugd - SAMEN

praktijkorganisaties, jeugdbeleid en nieuwe onderzoeks- en ontwikkelprojecten. We werken resultaat- en ontwikkelgericht met drie agenda's die we jaarlijks updaten:

1. Veranderagenda waarin best-practices ontwikkeld worden om een vraagstuk aan te pakken en de implicaties te vertalen voor praktijkorganisaties en gemeentelijk jeugdbeleid;
2. Opleidingsagenda, waarin we een ondersteuningsaanbod voor professionals ontwikkelen zodat ze toegerust worden om nieuwe innovaties te gebruiken;
3. Onderzoekagenda, waarin we benodigde kennisvelden invullen met nieuwe praktijkgerichte onderzoeksprojecten.

Deze agenda's borgen het doelgericht werken aan concrete resultaten, waarbij ruimte blijft voor het meebewegen met wensen van partners. Wij werken met procesindicatoren om de voortgang te laten zien, zoals aantal leernetwerkbijeenkomsten, de aanwezigheid van verschillende partners en de voortgang op de agenda's.

LEREN (EN) IMPLEMENTEREN

We werken aan onze wetenschappelijke kennisbasis door te onderzoeken hoe praktijkprofessionals bestaande kennis (meer) kunnen toepassen in hun dagelijks werk. De Leernetwerken zijn onze proeftuinen: we ontwikkelen werkwijzen om de resultaten van de kerngroep naar de tweede schil met belangstellenden over te brengen.

LEERSTRUCTUUR

Het leren vindt primair in de Leernetwerken plaats. Deze leerlessen vloeien via het coördinatieteam terug naar alle partners en activiteiten van SAMEN. Elk jaar organiseren we een bijeenkomst tussen de Leernetwerken voor het delen van leerervaringen en een bijeenkomst om leden toe te rusten om meer gelijkwaardig samen te werken met gemeenten, gezinnen en partners uit het sociaal domein. Daarnaast is er voor alle leden de mogelijkheid om andere symposia te organiseren ondersteund door SAMEN, bijvoorbeeld voor kennisdisseminatie of om een nieuw Leernetwerk te starten. Tenslotte worden resultaten breed verspreid onder partners van SAMEN en overig geïnteresseerden tijdens de jaarconferentie.

SAMENWERKEN MET GEZINNEN

Ouders en jongeren participeren in elk leernetwerk, passend bij hun eigen wensen wat betreft vorm en wijze van samenwerking. Ook in overige overlegstructuren wordt structureel samengewerkt met ervaringsdeskundigen. Zo borgen we ervaringsdeskundige input op de koers van SAMEN, van vraagarticulatie, agendering, planvorming tot de uitvoering. Om dit te faciliteren hebben we het Netwerk Ervaringsdeskundigen gevormd (zie onder Netwerk Ervaringsdeskundigen).

III. *Organisatiestructuur*

SAMEN bouwt voort op de Academische Werkplaats SAMEN en omvat de Jeugdhulpregio's Haaglanden, Holland Rijnland en Midden Holland. We hebben in de tien jaar van ons bestaan

Bijlage 1: Samenwerkingsplan Regionale Kenniswerkplaats Jeugd - SAMEN

gebouwd aan een stevige wetenschappelijke kennisbasis en deze bevat in peer reviewed artikelen. Deze kennisbasis is te clusteren rondom de thema's leren in Leernetwerken (o.a. ZonMw project Academische werkplaats Transformatie jeugd), implementeren (o.a. regionaal project implementatie van de GIZ methodiek in Haaglanden), opleiden (o.a. ZonMW project SAMEN werken, SAMEN leren, gericht op het beter aansluiten van de curricula van Hogescholen) en rondom verschillende inhoudelijke kennislijnen die een link hebben met de Leernetwerken (o.a. verschillende promotietrajecten zoals een naar het zorggebruik van multiprobleemgezinnen). Uit onze evaluatie begin 2019 bleken partners positief over de huidige leerstructuur; die ze verder willen verdiepen. Daarnaast willen partners de toepassing van kennisproducten vanuit het netwerk vergoten. De evaluatie en kennisbasis zijn input geweest voor SAMEN.

ORGANISATIE

SAMEN kent de volgende gremia (zie voor organogram appendix):

- **VISIEGROEP:** niveau bestuurder/management komen twee maal per jaar bijeen voor strategische en financiële onderwerpen. Daarbij zijn de netwerkpartners adviserend voor zover het deze (en andere) ZonMw-subsidie(s) betreft en besluitvormend waar het om uitgaven vanuit de ledenfee betreft.
- **VERBINDINGSGROEP:** niveau beleid/uitvoering (met innovatie als portefeuille) komen twee maal per jaar bijeen om kennisvragen te (her)formuleren en de implementatie van kennisproducten te bespreken. Deelnemers zijn voor 0,05fte vrijgemaakt voor deelname.
- **NETWERK ERVARINGSDESKUNDIGEN:** zie onder Netwerk Ervaringsdeskundigen
- **GROOT COÖRDINATIETEAM:** bestaande uit de kernpartners (zie onder coördinatieteam). Dagelijkse aansturing.
- **KLEIN COÖRDINATIETEAM:** bestaande uit de leernetwerktrekkers en hoofdaanvrager. Afstemming rondom project ZonMw.
- **BEGELEIDINGSGROEP:** bestaande uit verantwoordelijken voor de Leernetwerken en hoofdaanvrager, bewaken voortgang project ZonMw.

COÖRDINATIETEAM

SAMEN kent twee financieringsstromen: de ledenfee en de projectsubsidie van ZonMw. Afspraken voor de ledenfee en verantwoordelijkheden voor het gebruik van deze bijdragen zijn bevat in een samenwerkingsovereenkomst. Deze overeenkomst was al afgesloten voor de periode 2017 tot 2021 en zal hernieuwd worden in 2020. De brede netwerksamenwerking wordt onder voorbehoud van continuïteit van de ledenfee gevormd door:

1. Boegbeelden
Dr. S. Detmar (Hoofd TNO) en Prof. dr. R. Vermeiren (Hoogleraar Curium), Dr. C. Kuiper (Lector Hogeschool Leiden) en Dr. R. Gilsing (Lector De Haagse Hogeschool);
2. Verbindende coördinator
Uitvoering ligt bij TNO: betreft dagelijkse uitvoering, portefeuillehouder aansluiting relevante initiatieven binnen de hele werkplaats (8 uur/ week); projectleider SAMEN (2 uur/ week);

Bijlage 1: Samenwerkingsplan Regionale Kenniswerkplaats Jeugd - SAMEN

4. Regionale coördinatoren

Uitvoering ligt bij GGD Holland Midden (6 uur/week) en de gemeente Den Haag (4 uur/week): aansluiten partners in de regio's; portefeuillehouders samenwerken met gezinnen en gemeenten binnen de hele werkplaats;

5. Leernetwerk-coördinatoren

Uitvoering ligt bij de leernetwerktrekkers van Curium-LUMC, Haagse Hogeschool, Hogeschool Leiden en TNO (elk 2 uur/week): dagelijkse uitvoering Leernetwerk; portefeuillehouders samenwerken met gezinnen, gemeenten of (werkplaats) sociaal domein in het Leernetwerk;

6. Faciliterend coördinator

Uitvoering ligt bij TNO (16 uur/week): projectassistentie en communicatietaken.

SAMENWERKEN RELEVANTE INITIATIEVEN EN ORGANISATIES

SAMEN is allereerst de verbinder tussen de talrijke initiatieven van de leden zelf. Andere belanghebbende relaties zijn:

- Werkplaats Sociaal Domein: participatie in Leernetwerk Kwetsbare gezinnen en project 'Leren (en) implementeren'.
- Werkplaats Publieke Gezondheid uit de regio en Werkplaats Risicojeugd: jaarlijkse verspreidingsactiviteit
- OZJ/VNG: periodiek overleg
- NJi: ambassadeursrol voor landelijke kennisdisseminatie zorg voor jeugd, participatie in project 'Leren (en) implementeren'.

Uitbreiding van de samenwerking met landelijke organisaties voor kennisdisseminatie zoals NCj, KJP en Movisie, is op termijn gewenst. De bij SAMEN aangesloten partners zijn evenwel veelal via bestaande lijnen met deze landelijke organisaties verbonden.

IV. Plan van aanpak

De 24 partners binnen SAMEN zijn te verdelen naar vijf groepen met elk zijn eigen expertise en taakstelling:

- Kennisinstituten: zijn de verbinder naar de WO-opleiding en vertegenwoordigen 'onderzoek' in SAMEN, wat zowel het duiden en beschikbaar stellen van bestaande kennis omvat, alsmede doen van onderzoek naar nieuwe kennis;
- Praktijkinstellingen: brengen de uitvoeringspraktijk in binnen SAMEN; dit impliceert omgevingen voor praktijkgericht onderzoek, zowel kennis en ervaring halen als brengen bij uitvoering en implementatie;
- Hogescholen: zijn de verbinder naar de opleiding van HBO-ers en bieden via de stagiairs een potentieel onderzoekscapaciteit;
- Gemeenten: brengen kennis in over hun inwoners, de relevante bestuurlijke vragen die bij de organisatie van de jeugd komt kijken, alsmede de bij de uitvoering levende kennisvragen; voor

Bijlage 1: Samenwerkingsplan Regionale Kenniswerkplaats Jeugd - SAMEN

de actieve participatie van de gemeenten wordt primair de bestaande regio'samenwerking benut;

- Gezinnen en jongeren: geven vorm aan inbreng in de leercycli vanuit het perspectief van burgers en cliënten. Ervaringsdeskundigheid.

Alle partners leveren een bijdrage aan de opbouw van de leernetwerkstructuur, de inhoudelijke thema's en de deelname van gezinnen en jongeren. Partners stellen hun medewerkers op een geëigend niveau en een bij hun functie passende omvang in staat om deel te nemen aan de leernetwerken.

Taken Leernetwerktrekkers (Curium-LUMC, Haagse Hogeschool, Hogeschool Leiden en TNO):

- Organiseren van ten minste vier bijeenkomsten met het leernetwerk per jaar;
- Jaarlijks organiseert elk leernetwerk één bijeenkomst gericht op samenwerken met gezinnen, gemeenten en sociaal domein – hierover zijn separate afspraken gemaakt per leernetwerk;
- Delen leerervaringen in de bijeenkomsten tussen Leernetwerken;
- Uitvoeren verspreidingsactiviteiten;
- Leerstructuur faciliteren en verbindingen behouden met het groot coördinatieteam.

BENUTTEN VAN ERVARINGSKENNIS

Alle betrokkenen werken vanuit de mindset dat ouders en jongeren in alle fases van projecten actief participeren. De wijze waarop en welke ouders en jongeren is project- en fase-afhankelijk. We hebben gezinnen en jongeren gevraagd wat hun ambities voor de leernetwerken zijn. Daaruit blijkt dat zij niet alleen bevestigd willen worden, maar ook serieus genomen in de zin dat ze terug horen wat met hun input gedaan is. Dit impliceert daarom participatie in alle overlegstructuren binnen SAMEN. Om dit te faciliteren hebben we het Netwerk ervaringsdeskundigheid opgericht.

RESULTATEN

We ontwikkelen best practices op het gebied van normaliseren, integraal werken en kwetsbare gezinnen, vertalen dat naar onderwijsmodules voor(toekomstige) professionals, hun praktijkorganisaties, jeugdbeleid en naar nieuwe onderzoeks- en ontwikkelprojecten waarin we onze wetenschappelijke kennisbasis uitbouwen. Ook ontwikkelen we toepassingen om gebruik van bestaande kennis en innovatie te stimuleren. We vatten dit in een Nederlands peer reviewed artikel en de handreiking *Beter benutten van kennis en expertise binnen de zorg voor jeugd*. We verstevigen onze leerstructuur in de drie Leernetwerken, waar praktijkprofessionals, gezinnen, ambtenaren van gemeenten, docenten van Hogescholen en wetenschappers van elkaar leren en met elkaar samenwerken. Doel is dat deze Leernetwerken na de periode SAMEN 2021 - 2024 hun meerwaarde hebben aangetoond en hun voortbestaan gegarandeerd is. Tenslotte komen we tot een meer gelijkwaardige partnerstructuur en vatten we werkvormen en randvoorwaarden om te komen tot structurele samenwerking met gezinnen, gemeenten en (de werkplaats) sociaal domein.

Bijlage 1: Samenwerkingsplan Regionale Kenniswerkplaats Jeugd - SAMEN

Om deze resultaten te verwezenlijken, investeren partners, bij continuïteit van de ledenfee, in het ontwikkelen van de best practices en onderwijsmodules. De hoofdaanvrager investeert aanvullend in een gedegen kennisontwikkeling rondom leren en implementeren. En we willen met de partners gezamenlijk inzetten op nieuwe ZonMw calls als mogelijkheid tot verdieping.

COMMUNICATIE- EN IMPLEMENTATIEPLAN

Voor het verspreiden van de resultaten van SAMEN kunnen de bestaande communicatiekanalen benut worden, waaronder een actieve website, nieuwsbrief en goedbezochte, driemaandelijke symposia over relevante door leden aangedragen onderwerpen. We hebben een omvangrijke mailinglist van waaruit geïnteresseerde praktijkprofessionals en ambtenaren direct kunnen worden benaderd voor deelname aan activiteiten van SAMEN. Aanvullend vinden uitingen via communicatieafdelingen van onze leden hun weg naar het intranet van onze leden. Landelijke verspreiding vindt primair plaats via de website werkplaatsenjeugd.nl en het NJi.

De gehele structuur van de Leernetwerken van SAMEN is gericht op het ontwikkelen van toepassingen van bestaande kennis en innovaties. Voor de verspreiding onder de leden is al een werkend implementatiestructuur ingericht. Spil is daarin de Verbindingsgroep. Praktijkpartners, hogescholen en gemeenten hebben deelnemers aan de Verbindingsgroep voor 0,05 fte vrijgemaakt voor het uitvoeren van verspreidings- en implementatieactiviteiten.

V. *Evaluatie en borging*

EVALUATIE

Dit Samenwerkingsplan heeft de status van dynamisch document; het borgt de samenwerking over de overeengekomen periode. In de visiegroep wordt ten minste jaarlijks aan de hand van de agenda's voor veranderen, opleiden en ontwikkelen vastgesteld welke resultaten zijn behaald, hoe de aard van de samenwerking verloopt en waar deze kan worden verbeterd. Het bijstellen van het samenwerkingsplan verloopt via de begeleidingsgroep.

BORGING

In de tien jaar van ons bestaan heeft SAMEN steeds meer focus gekregen, evenals een groter bereik onder de leden. We kunnen meebewegen met een snel veranderende omgeving en hebben positie tussen andere initiatieven. Uitgangspositie is dat na afsluiting van SAMEN 2021 – 2024 de leernetwerken blijven voortbestaan. Ondersteunend daarbij zijn de inzichten op het gebied van leren en implementeren, waardoor de impact van het netwerk vergroot wordt.

Voor het voortbestaan van de Leernetwerken is het nodig dat zij een vaste plaats verwerven binnen talloze bestaande structuren, zoals de eigen onderzoeksprogramma's van kennisinstellingen en hogescholen, de samenwerking van partijen in uitvoeringsconsortia etc. De Leernetwerken en onze netwerkstructuur bieden hiervoor goede mogelijkheden.

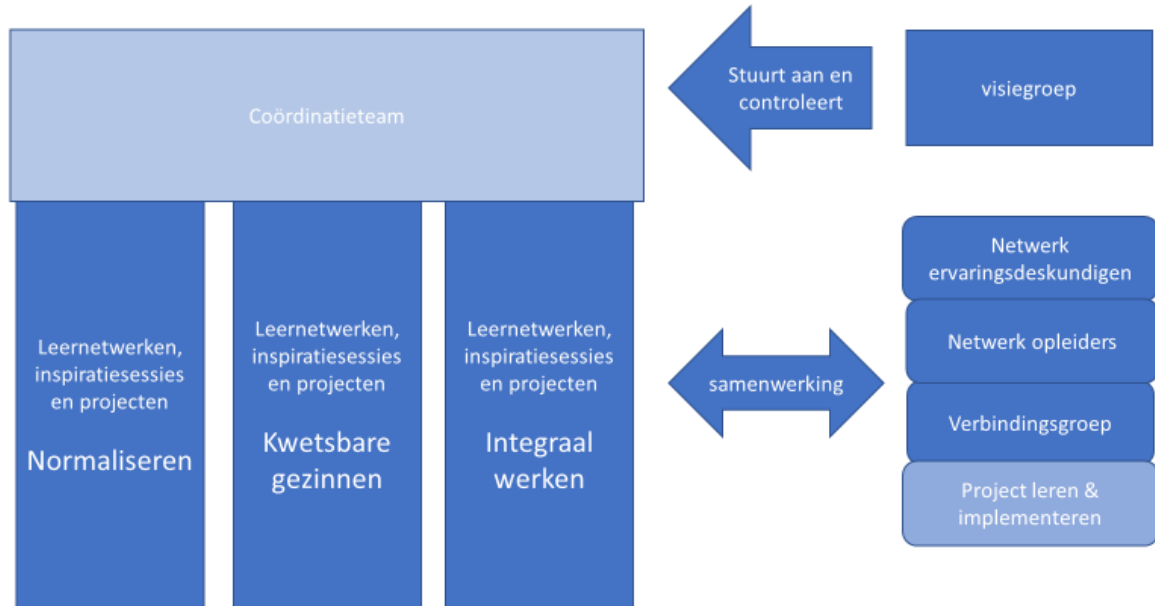
Inhoudelijk is SAMEN ingericht om gaandeweg nieuwe onderwerpen een plaats in het netwerk te geven, door bijvoorbeeld nieuwe Leernetwerken te starten of inhoudelijke aanpassingen te doen.

Bijlage 1: Samenwerkingsplan Regionale Kenniswerkplaats Jeugd - SAMEN

Dit impliceert dat partijen soms zullen willen aansluiten en andere partijen (tijdelijk) uitstappen. De netwerksamenwerking is als het om continuïteit gaat het meest gebaat bij een open en flexibele organisatie.

Appendix

Organisatiestructuur SAMEN

De partners van SAMEN:

